

DEBRECZEN

POLITIKAI NAPILAP.

A DEBRECENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Melyben: Félévre 6 kor. Negyedévre 3 kor. — fill.
Videken: Félévre 9 kor. Negyedévre 4 kor. 50 fill.

Főszerkesztő: Dr. Varga Lajos.
Felelős szerkesztő: Békásy Jenő.

Egyes szám ára 4 fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca 10. Telefon 412.

December 1-én új előfizetést nyitottunk a Debrecenre. Kérjük azokat a t. előfizetőinket és olvasóinkat, akiknek vagy lejárt előfizetésük november végén, vagy pedig lapunkat a jövőre előfizetni ohajtják, hogy az előfizetésről idejekorán gondoskodni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében akadály történjen.

Barázdák.

Pár nap múlva választja meg Debrecen város közönsége az új törvényhatósági bizottsági tagokat.

Válságos időket élünk. Az ország sorsa a törvényhatóságok kezében van, mert a nemzet ellenállásától függ minden.

Minden erejét össze kell szedni a polgárságnak, hogy e választáson a függetlenségi és 48-as párt jelöltjei győzzenek — és ime dr. Burger Péter, aki a saját bevallása szerint magánál intrazigensebb 48-ast sem városunkban, se széles e hazában nem ismer. azt tanácsolja a D. F. U. hasábján megjelent cikkében: „vannak szakok, testületek és körök, amelyeket a törvényhatósági bizottságból kihagynunk még akkor sem szabad, ha izlésünknek megfelelő, pronomirozott hű harcosai elveinknek nem akadrának soraik között. Mentstük meg a megmenthetőt, nehogy az egyoldalú választás visszatetszést szüljön és szeretett városunknak majd a békés munkásság időszakában kárára lehessen.” Majd azt írja: „Womina szent odiosa” — és ezért nem említ neveket.

Kár. Legalább tudnánk, kik mellett üti a dobát dr. Burger Péter. De annyit is beösmér, hogy azok a nevek gyűlöletek. Vajjon miféle darabont-alakok lehetnek azok?

Ha valaha, úgy most van a legnagyobb szükség rá, hogy a városi választásokat az országos politika irányítsa. No hiszen szépen néznénk ki, ha most is a szabadelvűpárt lenne a közgyűlésen többségben! Szó se lehetne akkor itt nemzeti ellenállásról, a darabont-főispán előtt pedig nem csuknák le a közgyűlési terem ajtaját, hanem sarkig kitárnák.

Hát ez fáj a hü párttagnak, a ki csak a város háztartásának sokoldalúságát látja, a mikor az alkotmány és az önkormányzati jogot is végveszély fenyegeti?

A ki ennyire rövidlátó és naiv, az valóban elmondhatja magáról, hogy ő a legintrazigensebb 48-as széles ez országban.

Ugy látszik a Debreceni Független Uj-

ság megirigyelte a dicsőséget: a rikkancs újságtól és kezd ő is ugyanoly hangokat pengetni. Pedig a D. F. U. nagyon érzékeny minden gyenge szúrásra és mégis nem csak szur, hanem vág is, még pedig oly ki méletlen és durva hangon, amely nem méltó egy komolyan vett koalíciós laphoz. Mert ha nem csaldunk a D. F. U. koalíciós, még pedig az Uj párttal kaecingat.

Dr. Burger Péter cikkét olyan kommentárral látta el a derék lapjár, amely nem lehetett a cikkirő intenciója. Meg is kérdeztük Dr. Burgerre erre vonatkozólag, aki kijelentette előttünk, hogy cikkét még a függetlenségi párt jelölő ülése előtt adta át a D. F. U. szerkesztőségének és célja az volt, hogy a mai zavaros politikai viszonyok tekintetbe vételével olyan független érzelmi polgárok kerüljenek be a törvényhatóságba, akik a város érdekeit szívükön viselve szoros tagjai a közgyűlésnek.

Hiába akar lapjárunk konkolyt binteni az egységes függetlenségi pártba, sem neki, sem másnak az sikerülni nem fog. Mert a kutya ugat, a karaván halad.

Esetőségek.

Kibontakozás tervek, a válság elmulásának eseményeivel van telve a politika. Minden józan magyar s honját szerető hazafi bölcsessége sürgősnek, kívánatosnak és elkerülhetetlennek tartja a válság megoldását.

Ezernyi ok, kényszerítő körülmények még a legelfogultabb előtt is kívánatosná teszik a közrend helyreállításának szükségességét. Az ország közgazdasági helyzete, a feldult közrend fékevesztett kedélyek örült tobzódása, mind parancsolólag lép elé.

De hol itt a béke? Ahol az álnokság és gonoszságot igazságként akarják elfogadtatni, ahol a magyar igazságát, törvényes jogát, jogtalansággal és jogbitorlással vádolják? Elképzelhetetlen a béke ott, ahol az egyik fél a jog rovásán akar diadalmat ülni.

Jönnek, mennek immár egyeszedje a békeközvetítő ügyvédök, hogy a király maga ajándékozta jogait a nemzettel elismertessék, ezzel szemben és ennek ellenértékét a nemzetet magyar jellegétől megfosszák. Mert a dolog úgy áll: a magyarok harcba szálltak nemzeti jellegük jegyében, harcot vivnak nemzeti joguk vagyonosodása reményében — míg az oligarcha a király ellenállásának célja: éppen a nem-

zet jellegének épp a nemzet vagyonosodásának megtörése. A küzdelem központja a magyarok részéről a hadsereg vezérleti nyelvének nemzeti megújításában fekszik. S nagyon tévednek, akik e célt kicsinylően lemosolyogják, akik ezt a sajátos szempontjukból esékélynek mellékkörülménynek minősítik.

Mi magyarok, akik hareban állunk, tudjuk, hogy ez az egyetlen, amely a többi magával hozza. Egy államnak, különösen egy Monarchiának s annak közös fejének legnagyobb hatalma, — a hadsereg; hatalma annál inkább akkor, amikor a koronás fő egy összhazát lát csak szemé előtt s a katonaságban az abszolút erőt kezében tartja, az összhaza javára, nemzete ellenére és rovására ragad magához oly jogokat, amely csak a nemzet megnyilatkozása folyamán, közvetve illetik meg. Ilyen a hadsereg nyelvének megállapítása is. Hogy a nemzet szempontjából nem oly kisszerű e kérdés megoldása, legjobban az az elzárkózottság mutatja, melylyel a Monarchia feje s mindenható tanácsosai elzárkóznak előle.

Tudjuk kölcsönösen, hogy a magyar vezérleti nyelvvel fokozatosan kifejlődik a magyar önálló hadsereg s ezzel a Monarchia erejének túlsúlya Magyarországra esik. A Monarchia apró nemzetei között az egyetlen egységes és önálló, lesz ereje a Monarchia sorsa fölött dönteni s lesz akarata saját nemzeti vagyonosodását és erősödését biztosítani.

Látjuk, hogy az osztrákok törekvése 67 óta különösen oda irányult, hogy Magyarország közgazdasági helyzetét megbénítsa. A legérzékenyebb része a Monarchiának az önálló vámterület kérdése. Ha a válság során visszafelé haladunk, eljutunk az 1896. év december 30-án Bánffy-Thun-féle kiegyezéshez. A cél az volt és az ma is, hogy ez a kiegyezés törvényerőre ne lépjen s az ok pedig amelyért ezt az osztrákok s velünk a magyar nemzet koronás királya meghiusítani törekszik, az, hogy e kiegyezésben oly közgazdasági előny van biztosítva Magyarországnak, amely nemzeji vagyonosodásának alapját képezhetné. S amikor 1902-ben a Széll-aéra végnapjaiban az önálló vámterület felállítását a képviselőház elvben elfogadta, mily felajdulást okozott ez az osztrák szomszédainkra.

Pedig, — az ma már köztudomásu

Szeret ön?

olcsón finom tartós férfi- és nő ruhát vásárolni keresse fel a GERŐ nagy áruházat. Debrecen, Piac-u. 61. most újonnan épült III. emeletes Fischer-palotában, Szent-Anna-utcával szemben.

— Önálló vámterület nélkül, béna s tehetetlen a magyar, ahelyett, hogy vagyonosodna, évről-évre szegényedünk. Már pedig ha a magyar hadsereggel, a nemzet kezében az erő és hatalom: az önálló vámterület, magyar nemzeti bank önállósítása tisztán nemzeti érdekekből fog létesülni. Mindezeket pedig magyar hadsereg nélkül elérni, — amint 67 óta tapasztaljuk, soha sem lehet, ezt az osztrák jól tudja és nagyon jól szolgálja az osztrákok ügyét a magyar király akkor, amikor mereven visszautasítja a kialakulást.

Az eshetőségek száma roppant kevés. Habsburg bigottizmus merev és hajthatatlan. Előre nem lát, lelkét a középkor áthatlan sötétsége övezi: nem remélhető, sőt még reményt sem akar kelteni az osztrák császár bennünk, — hogy küzdelmünk sikerrel végződik, mi pedig törvényen alapuló igazságunk tudatában nem rendezhetünk még egy Világost, mely biztos halálba vezet.

Két eshetőség áll tehát csak fenn: vagy megkapjuk a nemzeti hadsereget, — vagy leigáz a császári akarat!

Félhazafiság.

Legszébb erény a hazaszeretet, születni, élni és meghalni a hazáért pedig a legnagyobb dicsőség, mit valaha ember elérhet. Am minek nevezhetjük azt az érzést, mely valakit a haza gyűlöletére készítet, mely gyilkot nyom az ember kezébe, hogy édes anyja, saját hazája testét marcangolja azzal? Nincs ember a földön, ki ezen érzésnek nevet adhatna, mert a mily megközelíthetetlenül fenséges a hazaszeretet erénye, épen oly mélységből, a pokol undok fenekéről gyökerezik a haza iránti gyűlölség. Tehát két szélsőség: a hazaszeretet és haza elleni gyűlölség. Am ne képzeljünk e két szó között

mi egy mérhetetlen irt. Oh! a természet böles volt, gondoskodott egy hidról, melyen kényelmesen sétálhatunk föl s alá, hogy a mint tetszik akár középütt maradjunk, akár egyik vagy másikhoz átsejtsünk. Ez a hid? . . . ez a félhazafiság.

Furcsa ugye bár? Szeretni is egy kicsit meg nem szeretni egy kicsit a hazát? És mi jó hazafiak valyon melyiket követjük? Hazafiak vagyunk-e, imádjuk e, élni és halni tudunk-e a hazáért? Vagy csak egy pielt szeretjük a hazát? Hazafiak, hazafiatlanok, vagy félhazafiak vagyunk? Nos lám a jó magyar közmondást tartjuk, mert az arany középuton haladunk, mert félhazafiak vagyunk.

Hogy lennénk mi félhazafiak?! . . . Hogy jut valaki arra a gondolatra, hogy a mi szent érzelmünket megcsufolja?! . . . Mi jó honfiak vagyunk s punktum. Am ne végezzünk oly gyorsan, mert bizony nem tagadhatjuk, de vegyük sorra, hadd lássuk mire jutunk ki:

Hazafiság-e az, ha mi a mellünkre egy nemzeti színű kokárdát tűzünk, ha alkalomadtán éltetjük a hazát, ha elénekeltük szép kórusba a hazafias dalokat, ha lelepleztünk, felvonulunk, fáklyás szerenádöt rendezünk a haza üdvösségére? Ha hazafiságnak nevezük, pedig ez csak máza, disze, himpora a hazafiságnak, magyarul mondva: görögtűz. Mi az a hazafiság hát tulajdonképp? Az ha nagy és veszes időkben odaadjuk életünket és vérünket a hazáért, békés időkben pedig munkálkodunk a hazáért, törekszünk, hogy a haza legyen gazdag és hatalmas. Apáink vértüket adták a hazáért, — mert akkor veszélyben volt a haza s mi, kik békés időkben élünk, vajon munkálkodunk-e a haza boldogságáért? Nem! Mert semmit a mi tartalmat adna, velót kölcsönözne a hon-szeretnek nem ragadunk meg, megelégszünk a külsőséggel és várjuk, hogy adja-

nak az eget boldogságot és hatalmat a hazának. Ez a félhazafiság. Ez a mi fél-szegségünk, a mely mindig átokként nehezült mellünkre.

Nem azt az időt éljük jó honfiak, mikor görögtűzzel célt lehetett még élni! Ma reális rideg valóság az élet. Ma nem fey-verrel a kezükbe gyilkolják egymást az emberek, hanem pénzt csörgetnek a kezükbe s a melyik ügyesebb az nagyobb falathoz jut, amelyik éltetellen az konc nélkül marad, éhen vesz s a tülekedők áradata lesöpri az élet szinpadáról az elhullottat mint a szél a porszemet. Nem az most a jelszó, hogy győzünk, vagy meghalunk! hanem a kereskedelem, ipar és gazdaság föllendítése, hogy a hazában jólétet teremthessünk, mert ahol jólét van, ott gazdaság kell legyen s a mely nemzet gazdag, az hatalmas is.

Törekszünk-e mi a kereskedelmi, ipar és gazdasági élet föllendítésére? Törekszünk, de úgy, hogy évről-évre tíz és tizezer honfitársunk veszi kezébe a vándorbotot az adósságtól, a nyomorult tengődéstől erőtlen koldussá lesz, másik tíz és tizezer ám azért lobog a görögtűz mesés szép lángja.

Fél hazafiságunkat köszönhetjük azt az anarchiát, mely ma a hazában uralkodik, mert vagonunkat csupa hazafiságból odaadjuk szerelmetes feleségünknek Ausztriának hogy drága magzatjai, ha majd a körmünkre kell koppantsanak, legyenek jó erőbe, mert esetleg fel se bírnák a fringiót s a Manlichert reánk emelni.

A fél hazafiság ringatta a szociál-anarchiának a bölesjét s nevelte oly szép erőre a csemetét. A félhazafiság vitt bennünket annyira, hogy most adósságunk eléri a vagyion értékét s tülekedve egy falat kenyérért gyűlölködünk és irigykedünk. A félhazafiság az oka annak, hogy dacára látjuk a felszerelt épületes dolgokat s érezzük, hogy

Az eltűnt ékszerek.

Hogy sokszor mily nehéz a kutató rendőrnek helyes nyomra akadni, ha valami lopás kiderítéséről van szó s mennyire óvatosnak kell lenni valaki gyanúsításánál is, élénken bizonyítja a következő furcsa történet, melyet Timon Tibor nyugalmazott titkos rendőr beszél el a „Rendőri lapokban.”

Egy unalmas őszi délután beszéli központi felügyeleten voltam, dolog nem volt.

Heverészve elmélkedtem egy és más felől.

Gondolataimban egy urnő megjelenése zavart meg. Z. doktorné volt, azt a panaszt tette, hogy az nap délután 2—4 óra között aranyóráját hosszú arany nyakláncsal együtt 60 forint értékben és gyémánttal kirakott gyűrűjét 200 forint értékben ismeretlen tetest ismeretlen módon egy bezárt szobából ellopta.

A nyomozásra engem küldtek ki. Z.-né lakása négy szoba, előszoba, konyha cseléd és fűrdő szobából állott.

Egy szoba leányon kívül más cselédje nem volt. De nem volt gyermeke sem.

A férje aznap d. u. 2 órakor ment el egy beteghez, s innen négy óra után tért haza.

Az ékszerek a férje dolgozó szobájában egy kis asztalkáról tűntek el 2—4 óra között.

A szoba zárva volt. A szobalány egy lépést sem volt távol a háztól.

Vendég pedig csak egy fiatal katonatiszt járt a háznál ez idő alatt, de hogy a dolgozó szobában leti volna, azt a doktorné nem tudta állítani.

De arra sem emlékezett, hogy a szobaleány bent járt volna.

A dolog kezdett érdekes lenni. Mert a körülmények szerint csak a cselédnek vagy esetleg a tisztnek lehetett volna alkalm a lopást elkövetni.

A szobaleány azonban a lopást tagadta s megmozgása sem vezetett sikerre. Az egész lakást átkutattuk, sehoh semmi nyomra vezető fonalra nem akadtam.

A szobaleány jobb családból származott s épen menyasszony volt: egy magán-hivatalnok volt a vőlegénye. Másnap kellett volna a helyből kilépni.

Mivel a leány távozása előtti napon tűntek el az ékszerek, az a gyanu merült fel, hogy a lopást ő követte el; különösen a doktorné szerint a gyanu egészen ellene irányult.

En minden nyomozásnál még egy hátrózott bizonyítékot nem találok a tettes ellen, úgy az ideig mindenkit gyanúsított. Ez alkalommal is úgy voltam. Az igazat megvalva a tisztet is gyanúsítottam — természetesen csak gondolatban — a mit magamnak tartottam meg.

Kellemetlen az ilyen nyomozás, mert egy katonával szemben már kényes a helyzet.

Igy nem volt más hátra, mint a zálog házban keresni az ékszert s úgy a szobaleány, mint a tiszt után a nyomozást óvatosan, kiméletesen folytatni.

Ez azonban két hét múlva is sikertelen maradt.

Egyik napon a Somossy-mulatóban volt dolgom, figyaltam valakit.

Csendesen üldögélve egy pohár sör mellett, tanulmányoztam az ott mulatozókat, a mikor egyik fűkében Z. doktort pillantot-

tam meg egy énekesnő társaságában. Pezsgőzött.

Egy gondolat villant meg az agyamban! Különös gyanu támadt. Hátha a doktor uram maga lesz a tettes?! Énekesnő, pezsgő, mind olyan valami: a mi a gyanut megerősíti, kivált ha hozzátesszük, hogy a doktor 30 év körüli, a neje pedig 36 éves is lehetett. Ezzel szemben az énekes 19—20 éves csinos volt. A megfigyelés sikere vőgett én is szereztem magam mellé egy virágáros leányt. Ez itten könnyen megy, csak fizetni kell a mit megiszik, leány van elég . . .

A virágáros leány igen szomjas lehetett, mert mielőtt az ötödik pohár sör tűnt el a torkán. Ez azonban a malomra hajtotta a vizet. A doktornak küldtem virágot árulni, miközben közel lépve végignéztam az énekesnőt, s nem kis meglepetésemre egy hasonló vastag női arany nyakláncot és gyémánt gyűrűt pillantottam meg rajta, mely a Z. doktornéval megegyezett.

A nő nevét a virágáros leánytól megtudtam. Akkor csendesen eltávoztam onnan. Bérkocsiba ültem és elmentem a doktorné szobalányáért, hogy először ezzel nézessem meg az ékszereket.

A szobalányt fel is találtam s vittem a mulatóba. A szobalány csakugyan a Z. doktorné tulajdonát ismerte fel az ékszerekben. Tehát a doktor maga vitte el a neje ékszereit, hogy az énekesnőnek odaadhassa.

Ezt a kihallgatása alkalmával be is ismerte.

Az ékszer tehát megkerült. De sem a doktor, sem a neje nem örült meg az ügyességemnek. Ezt bekövetkezett választópörük igazolta legjobban.

valamit kellene tennünk, nem tudunk semmit segíteni. Nem, mert míg lobogtatjuk a a görögöket, kezünk ott kotorász a zsebbe, hogy hát mire is mily címen adjuk filléreinket a sógnak.

Ez az drága honfiak, ez a mi arany középünk, legyünk jó hazafiak addig, míg énekelni, szavalni, felvonulni s tudja az ég mit kell még csinálnunk s mikor tette kerül a sor bezárjuk az ajtót, kifújuk a lámpát s ki izenünk, hogy nem vagyunk itthon.

Nem nagyképűsködünk tovább, elmúlt az ideje annak, mert ily félszegséggel ily felemelés honszerelmmel nem érhetünk meg. Ennek az országnak az ára nagyon de nagyon magas volt s ne kockáztassuk jövőjét ily torz érzelmekkel. Legyünk bár rossz fia a hazáuk, de félhazafiak soha.

Salamon Rezső.

Egyház és iskola.

Az év. ref. zsinat. Szombaton megszakított tanácskozásait hétfőn délelőtt folytatta a retormátus zsinat Bánffy Dezső báró főgondnok és Kun Bertalan püspök elnöklése mellett. A mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után Radécay György jelentette, hogy Dányi Gábor és Kolozsváry Sándor helyett, akik a zsinatról eltilóztak, Morvay Ferencet és Szadecky Lajost hívták be. Ezután rtertek a napirendre. Sorra került a teológiai tanárok nyugdíj ügyére vonatkozó konvienti jelentés, amelyet Sass Béla ismertetett. Előadta, hogy a konvent kérte a kultuszminisztert, vegye be a teológiai tanárokat is az országos nyugdíj intézetbe. A miniszter kijelentette, hogy a kérelmet csak abban az esetben teheti megfontolás tárgyává, ha a konvent az erre a célra szolgáló alapok matematikai mérlegét bemutatja. A konvent eleget tett a felhívásnak, a miniszter azonban ez ideig nem adott választ. A zsinat ennél fogva az ügyet ez idő szeriut nem is tárgyalhatja. Indítványa az, hogy a zsinat adjon a konventnek felhatalmazást a tárgyalások tovább folytatására. A zsinat a javaslatot egyhangulag elfogadta. Ezután megválasztotta a zsinat az énekügyi bizottság tagjait, majd az egyházalkotmányi bizottsághoz utasított s a bizottság által tárgyalt szakaszokat vette újabb tárgyalás alá a zsinat. A tanácskozást kedden folytatták.

Aktualis alakok.

A közreműködő.

Megjelenik egy kisasszony előtt délelőtt fél tizenkettőkor két feketébe öltözött, hivatalos arcot viselő ur. Ha férfi ember előtt jelenik meg két ilyen ur: azok biztosan vérben utaznak. Párhajsegedek, vagy legalább is „magyarzatot kérők”. Ha ellenben nő előtt jelenik meg: akkor biztosan ezen vagy azon az estélyen leendő szives közreműködésre kérik föl. És a kéttágu küldöttség szónoka belefog a beszédbe. Hogy a városnak máris igen széles köreibben sokat tudnak a kisasszony kiváló, művészi színvonalon álló zongora [ének, cimbalom, szavaló] művészetéről, amely magasan felülemelkedik a műkedvelők rendes színvonalán. Ennél fogva az egyletben általános az az óhaj nyilatkozott meg, hogy a legközelebbi estély slágerül [mert sláger kérem, okvetlenül kell] s nagyságától nyerjék meg közreműködésre, ami egymagában garanciája lenne a sikernek. Ők tudják, hogy áldozatot követelnek, nagy áldozatot, de hát a jótekonycél, a kulturális érdek, az egylet magasztos céljai... remélni engedik, hogy kérelmük teljesülni fog.

A másik szellemesen hozzászói:
— Különbön kosarat el se fogadnánk.
Az áldozat tétovázva néz a mamájára. A szót újra az első ur veszi át:
— Oh, ha a mama s nagyságától függ csupán, — akkor nyert ügyünk van!
A mama jólelkűen fordul a leánya felé:
— Fiacskám, ha te akarsz...
De nyomban a papához is szól:
— És ha neked sincs kifogásod ellene...
Az idegenek előtt ugy kell feltüntetni a család belső életét, mintha a papától is függne valami. A papa ellenben röviden annyit mond:
— Kérlek, ez egészen a ti dolgotok.
Szóval: meg van a beleegyezés és a két ur boldogan távozik.

A lapokban megjelenik a műsor és az áldozat megütközve látja, hogy ő, akit slágernek tartogattak, az első számban szerepel. Az első szám pedig tudvaleg csak arra való, hogy kitöltse az időt, amíg a publikum gyülekezik. Lemondja a közreműködést. Leváltatás. A két ur közül az egyik megjelenik. Az istenért, hát tönkre akarja tenni az egyesületet! Az egész közönség alarmirozva van s most változtassák meg a műsort? Végre belemennek a kompromissziumba: a kisasszony másodiknak fog szerepelni a műsoron.

Most jönnek a közreműködés gondolai. Mit adjon elő? Kötay zenetanár ur egy Grieg szonátát ajánl, míg a család egy zenebarát tagja azt mondja, hogy azt egyáltalán nem lehet laikus publikum előtt hatással adni; vegye a Trubadur nagy áriáját, vagy valamely modern műdalt. Erről most tizenkét szakértő véleményét kérik. Közben a rendezőség sürgeti, hogy mondja be már, mit játszik [a lap már alig várja a programot!]; végre azután döntenek.

Közeledik a nevezetes nap. Hogy addig mennyi mindennek kell elintéztetnie! Egy új toalet; az nem sikerül, visszaküldik a szabónőnek. [Csak nem fog egy előkelő publikum előtt egy elfásult derekban megjelenni!] A szabónő kijelenti, hogy nem bánja, kijavítja, de éppenséggel nem állhat jól azért, hogy az estély napjáig el fog készülni. Szent Isten, mi lehetne abból! Új baj: az áldozat egy este meghűti magát. A mandulája megdagadt. Az orvos azt mondja, hogy le kell feküdni; legalább egy hétig ágyban kell maradnia, különben a legsúlyosabb torokgyulladás lehet belőle.

— De doktor ur, hiszen három nap mulva föl kell lépnie!...

A doktor sajnálja, de nem tehet másként.

Végre, — végre! Türelmetlenül, felöltözött, izgatottan ül a mamával a szalonban, vállán a belépővel. De sokáig jön az a rendező! Talán már el is kezdtek. Azok a nyomorultak képesek arra is, hogy róla megfélekedzenek. Minden kocsirobogásra az ablakhoz futnak. Egyszer a leány, egyszer a mama. Nohát — itt az igazi. A rendező jön, fehér keztyűs kezében egy bukétával, amely mindenesetre elegánsabb, üdőbb és szebb lehetne. A rendezőség a jótekonycél javára kicsit smucig volt.

— Siessünk nagysád, siessünk!

Hanem azért még ráért volna. A közreműködők szobájának nevezett sötét zugban egymaga vár, a míg a sor rákerül. A rendezők közül persze senki sincs körülötte; azokat a publikum érdekli. Menynyivel is jobb lenne publikumnak lenni!

Azután ott van, a dobogó és a lámpaláz kelles közepe. Minden billentyűt azzal az érzéssel üt meg, hogy el fogja hibázni. Talán már el is hibázta. Pedg már ugy benne volt! De a nagy izgatottságban nem tudja, mi történik vele. Káosszá oivad előtte minden hang. Talán másként játszik, talán egész mást is ad elő, amit kellene, tele gikszerekkel... s mindjárt kineveti az egész közönség!...

Nem nevetik ki, sőt amikor vége van, udvariasan megtapsolják. Ó a taps csodálatos valami. Ezer skálájú muzsika; megérezni, hogy mikor indítja a lelkesedés, mikor a középfoku tetszés, mikor

a tapintatosság, mikor a kényszerűség. Az áldozat is megéri a tapsok hangját:

— Hadd örüljön szegényke...

A hangversenynek vége, jön a tánc. A keringő alatt az áldozat, mikor néhány percre ül, akaratlanul meghallja, amint a főrendező megcsip egy alrendzót:

— Kérd föl, az Isten áldjon meg; közreműködött, nem hagyhatjuk, hogy petrezselymet áruljon.

— Jó Isten, — hogy a mai világban ennyi izgalmon, fáradságon és kellemetlenségen kell átmenni, ha az ember táncosokat akar magának biztosítani.

Forgács.

Színház és művészet.

MŰSOR.

Kedd, dec. 12.: „Csöppség” énekes vigj. Ujdonság. (A)
Szerda, dec. 13.: „Csepürágók” operette. (B)
Csütörtök, dec. 14.: „Kornevillei hangok” operette. (C)
Péntek, dec. 15.: „Veér Judith rózsája” regényes színjáték. (A)
Szombat, dec. 16.: „Csöppség” énekes vigj. (B)

Börlet 64. szám (A)

Kedd, 1905. évi december hó 12-én:

CSÖPPSÉG.

Énekes vigjáték 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Dengelegi — — — —	Szakács Andor
A Csöppség, leánya — —	Szabó Irma.
Gajdosné, alkalmazottja —	Ardai Ida.
Ambro — — — —	Zilahy Gyula.
Lenczi — — — —	Deéssy Alfréd.
Mártha, a huga — — — —	Markovics M.
Tanító — — — —	Szabó Gyula.
Jancsi, Ambró kocsisa —	Sarkadi Vilmos.

A csöppség. Fényes Samu dr. kitünő vigjátékát játsziák tegnap este másodsor a színházban, hasonlíthatlanul jobb előadásban, mint a bemutatón. Szabó Irma újra brillirozott és Zilahy minden művészi tudását és alakító képességét laiba vetette. Deéssy Alfréd ugy látszik megfogadta jó tanácsunkat, mert tegnap már valamennyire elfogadható nyújtott. Ma este újra ez a bájos magyar tárgyú vigjáték kerül színre, melynek úde levegője jótékonyan hat a sok külföldi sikamlósságok után s melyet tegnap is zsúfolt ház előtt adtak.

Csepürágók. Holnap Louis Ganus pompás zenéjű operettje kerül színre, ugyanolyan fényes kiállításban, mint a bemutató előadásban Boisfeure szerepét ez alkalommal Békési Lajos játssa s ő éneklí a darab legszebb énekszámait.

— **Séta a képkiallításon.** A képkiallítás, melyet a debreceni műpártoló egyesület rendezett, általában véve sokkal jobban sikerült, mint a tavalyi. Hazai művészeink belátták, hogy a vidéket sem kell fumigálni és a legnevesebbek is küldtek egy-egy nyakukon maradt képet Debrecenbe. A tavalyi kiállítás sem anyagilag, sem erkölcsileg nem volt kielégítő. A sok rossz kép közfil alig kelt el egy-kettő. Az idén sok szép és jó kép van a tárlatunkon és így nagyon valószínű, hogy a debreceni közönség vásárlási kedve is megjön. Amennyire az Iparos-kör termei és világítása megengedte, a képek előnyösen vannak elhelyezve, a mi leginkább

Miklós né és Társa

üzletében nagy tözsde mellett, lehet gyermekjátékokat, valamint karácsonyi ajándék tárgyakat legolcsóbban vásárolni.

Boszny István, Pálffy József, Bakos Tibor, stb. helybeli művész ember munkáját és izlését dicsérik. Az első teremben legelsőbb Mihalik Dániel „Zagyva parti es:” című hangulatos képe ötlik szemünkbe. — Mellette van a Boszny István „Port sahi háza”, a mely szintén figyelmet érdemel. Úgyes genre kép Pálffy József „Laci konyhája” is, a mely a művész elénk megfigyelő képességéről tanuskodik. Nem messze innen találjuk Ferenczy Károlynak már több kiállításán részt vett „Cigányok” című képét, a mely szinte egyike a legjobbaknak. Torzkép rajzolók közül egyedül Pajtás Ödön van képviselve egy kollektívával. Képei nagy tehetségről tesznek tanúságot és ez a fiatal ember rövid egy-két év alatt egyike lett a legelső magyar torzkép rajzolónak. Van Pálffy Józsefnek egy nagyon rossz képe is a tárlaton a „Hullámzás” című kép. Bár a színvegyülékelt eltalálta, esetvonásai is elég merészek, mégis a hullámok inkább hasonlitanak sziklákhöz. A perspektívája szinte hazug. Boem Ritta „Nocturne” című képe első pillanatra megkapja a nézőt, azonban a szakértő szeme megakad a tulhajtott hipersececión és a lehetetlen ábrázoláson. — Nagyon kedves még Révész Imre „Osztokodás” című képe. Báró Mednyánszki László „Zsellérház” című képén akad meg a néző szeme, a mely művészi alkotás. Minden eset vonásán meglátszik Mednyánszki alkotó ereje, amely ment minden sablonosságtól. Nem hagyhatjuk szó nélkül Tornyai János „Cigánytanya” című képét, a mely az egyébként szépen összeválogatott tárlatot teljesen elcsúfítja, akárki megnézi, mosolyogni kénytelen és ez a mosoly nagyon fanyar, ajánljuk a tárlat rendezőinek, hogy inkább hagyják üresen azt a helyet, ha más képük nincs, de ezt feltétlenül távolítsák el. A többi képekről legközelebb számolunk be. *bj.*

H I R E K.

Gyűlölködőhöz.

Te a szeretet papja vagy talán?
Hisz' gyűlölettől lángol a szavad!
Az ébredő igazság hajnalán
Ilyet hazudni papnak nem szabad.

Az, akinek hitét megcsúfolod,
Még ellenségé! sem gyűlölte meg!
Te két marokra fogod a botot,
Pedig ellenségeid sincsenek.

Vagdalkozol, mint szélmalom-lovag
Csapásaidra felfröcsöcsen a sár!
Miért tennem, hogy megcsúfoljalak?
Nem más lesz sáros! Rajtad a talár...
Torpedo.

— Rendkívüli tanácsülés lesz holnap délelőtt a városházán Kovács József polgármester elnöklése alatt, melyen a hétfőről visszamaradt folyó ügyeket fogják elintézni.

— Hortobágy hasznosítása ügyében kiküldött bizottság ma délután 3 órakor Király Gyula tanácsnok elnöklése alatt ülést tartott.

— **Honnai fú a rágalom szele?** A rikkancslap minden alkalmat megragad, hogy Kiss Albert lelkesét támadja, gyanúsítsa és rágalmazza. A minap is megtámadta, mert a kollegium és Dóczy-intézet gyakorló, elemi iskoláit nem zárták be a kanyarójárvány miatt. Hát ebben is hazudott a rikkancslap szerződtetett rágalmazója, mert ez a két elemi iskola egészen ki van véve az iskolaszéki elnök hatásköre alól, tehát nem is rendelhetette el a két gyakorló, elemi iskola bezárását, még ha akarta volna is.

— **Diszalbum báró Bánffy Dezső-nének.** A kollegium zászlóavatási ünnepélye alkalmával elhatározta a rendezőség, hogy a zászlóanya báró Bánffyné részére emlékül levéteik magukat úgy a védnökök, mint a koszoruleányok s e képeket albumba foglalva átnyújtják a zászlóanyának. A képek már Letzter műtermében elkészültek és az albumot karácsonyi meglepetésként fogja a rendezőség a kegyelmes asszonyhoz eljuttatni.

— **Az inasok esti iskoláztatása ellen.** A városi tanács az ipartestület, ipar és kereskedelmi kamara és az iparos tanoncciolai bizottság egyérmű véleménye alapján elhatározta, hogy az iparostanoncok nappali oktatását rendeli. Ez az üdvös intézkedés annál is inkább szükséges, mert az esti órákban az inasok nem mennek az iskolába, hanem a szakegyletekbe. Bár az új rendelkezés az iparosokra káros, mégis inkább belenyugszanak a nappali iskoláztatásba, mert a szakegyletekben ellenük bujtogatják az izgatók az inasokat. A főkapitány erőlyes rendeletének ugyanis kevés foganatja van, mert „Az ifju munkás” című szociálista lap sok példányban jár Debrecenbe és izgatásának — sajnos — van is eredménye. A vezetett lap csak úgy tajtékszik a mesterek ellen és szervezkedésre buzdítja az inasokat, hogy legyenek öntudatos proletárok és ne tőrjék a mesterek zsarnokságait, hanem alakítsanak szakegyletet, tömörüljenek a világot megváltó vörös lobogó alá, stb. Szóval a népbolondítás nem sokára behatol már a gyermekszobákba, hogy pusztító, romboló munkáját megkezdje ott is. Itt az ideje, hogy véget vessen a hatóság a már féket nem ösmerő izgatásnak.

— **Terjed a sertésvész.** Eddig csak az V. állategészségügyi területben pusztított a sertésvész. Most föllépett a VII. körzetben is, amelyet zár alá vetiek.

— **Pap László ügye.** A jog és pénzügyi bizottságnak hétfő délutáni ülésén egyetlen tárgyként Papp László 12000 koronás jogtalan jutaléka szerepelt. A városnak 1896-ban, a városi szeszüzet felügyeletére az akkori tanács tagjaiból kiküldött ötös bizottsága 1898-ban 12000 k. jutalékot utaltványozott ki Papp Lászlónak abbéli érdemei elismeréséül, hogy a szeszüzetet felvirágoztatta. Mikor a város volt adóügyi tanácsosa Hajdu Gyula és Papp László között kitört a háború, Hajdu Gyula ezt az egész dolgot szellőztetni kezdte a közgyűlés előtt és azt vitatta, hogy Papp Lászlónak egyáltalán nem voltak érdemei a szeszüzet felvirágoztatása körül, amennyiben az legfeljebb pálinka virágokat hajtott, — tehát vissza kell követelni tőle ezt az összeget. A városi közgyűlés ekkor három tagú külön bizottságot küldött ki a bonyolult ügy megvizsgálására. A bizottság megállapította, hogy némi tiszta jövedelmet csak úgy tudtak kimutatni a szeszüzetnél, hogy nem számolták el az eladott szeszmenyiség fogyasztási adóját a fogyasztási adó kezelés javára. Miután ez szabályellenes volt, de meg az ilyenképen jelentkező összeg leszámítása után a szeszüzet jelentékeny veszteséggel zárult az 1906, 1907 és 1908 években,

joga van a városnak Papp Lászlótól a jogtalanul felvett 6000 forintot visszakövetelni. A vizsgáló bizottság ezen véleménye júniusban került a jog és pénzügyi bizottság elé. Ott akkor elfogadták a kiküldött bizottság érveléseit, de az összes iratokat kiadták dr. Magoss György főügyésznek azért, hogy mondjon véleményt arra nézve, vajjon jogi szempontból tartozik-e Papp László, vagy az ötös bizottság, vagy az akkori tanács, vagy egyáltalán tartozik-e valaki a 6000 frt tekintetében kártérítési kötelezettséggel? — Dr. Magoss György főügyész a véleményét, a mely abban csúcsosodik ki, hogy Papp Lászlótól egyáltalán nem, míg az ötös bizottságtól, vagy az akkori tanácstól csak kétes eredménnyel követelhető vissza a 6000 forint, — ma terjesztette a jog és pénzügyi-bizottság elé. Az ülés három órakor kezdődött és hét órakor ért véget. Ezen idő alatt folyton Papp Lászlót tárgyalták, s végeredményében szétszórt a bizottság anélkül, hogy valamelyes konkrét indítvánnyal állhatna egyelőre a közgyűlés elé. Hogy a határozathozatal meghiusult, — annak köszönhető hogy egyenlő szavazattal — két ízben az elnök Vecsey Imre főjegyző is élt döntési jogával, egyik indítványt sem fogadtak el. A két indítvány lényege: Komlóssy Dezső indítványozta, hogy 6000 koronát követeljenek vissza Pap Lászlótól, Márk Endre ezzel szemben az egész 12000 koronát az akkori tanács és ötös bizottságon akarja behajtani peres és fegyelmi uton.

— **Nánássy Lajos temetése.** Ma délután temették nagy részvét mellett Nánássy Lajos nyugalmazott városi tisztviselőt. A koporsót tömördek koszoru borította. A temetésen a városi tisztikar és számos előkelőség vett részt. A gyászbeszédet a mélyen sujtott család a következő jelentést adta ki: A legmélyebb fájdalom érzetével tudatjuk a szeretett jó férj, stya, testvér, vő, — sógor és rokon Kiskarándi és Nagyváradai Nánássy Miklós birtokos és nyugalmazott városi tisztviselőnek életének 48 ik, házasságának 23 ik évében, három hónapi súlyos szenvedés után, f. hó 10-én éjjeli háromnegyed 12 órakor történt csendes elhunytát. Kedves halottunk földi részei f. hó 12-én délután fél három órakor, a Dák Ferenc-utca 19-ik számú házuaktól fognak az evang. ref. temetőben örök nyugalomra tértetni. Debrecen, 1905. december hó 11-én. Aldás és béke lengjen porai felett! Özvegye: Nánássy Miklós szül. Dragenitz Matild. Fiai: Nánássy Ferenc, Nánássy László. Testvére: Nánássy Erzsébet férjével Göth Auréllal. Apósa: lovag Dragenitz Péter. Sógornői: Özv. Nánássy Gáborné leányával. Özv. Ugron Jánosné leányával. Sógora: Dragenitz Béla nejevel és leányával. Sisso-vich Hedvig férjével dr. Alfay Zoltánnal. Sisso-vich Károly és Sisso-vich Lajos.

— **Az áldomás oszattánója.** Jó vásárt csinált Veres Sándor kiszegza. Olesón 32 koronáért vett lovat. A jó vásár öröme betért a Nagy Pál Vendég-utcai csapzékébe és nagyott ivott rá, míg a lovat az utszéli fához kötötte. Míg 6 mulatott, a lovat elköltötték. A lóköltőt a rendőrség nyomozza.

— **Ellopták a malac árát.** A malacán adott tul Juhász György 26 koronáért. A jó vásár öröme nagyot ivott és el is vert 6 koronát. Mulatás közben összebarátkozott valakivel, a ki a részeg embernek szállást ígért. El is kísért a bünyügyi osztályra humorosan és ott átadta. Ma reggelre aludta ki mómorát Juhász György és hiába kereste a még megmaradt 20 koronáját, nem találta. Az a gyanuja, hogy a jószívű cimborá lopta meg.

— **Tűz.** Kozma János Ujföld 17 sz. a tanyáján tűz ütött ki. A 140 korona értékű takarmány hamvadt el.

Megnyilt a **Karácsonyi Gyermek játék vásár**
Plac-utca 61. Uj Fischer-palota, 1906. január 1-ig A B-pesti **Róbert Nagyruházból**
megvásárolt játék árak mesés olcsó áron lesznek elárusítva
2000 drb. baba. Finom árak, Olcsó árak. 800 drb. hinta ló.

RENDEKÍVÜLI ÖLCSŐ ÁRBAN
Fóter, 24. szám Fehérvölgy-épület.
Kaphatók.

Nagy tűz a Pallagon. Borzalmas tűzvész pusztított a Pallagon a Hidvéger festvérek tanyáján a mintegy 90 méter hosszú gazdasági épület, istálló, dohányhodály égett le. A kár tetemes, de a java része a biztosítás révén megtérül.

Talált látószó. Az este két cigánygyerek a Kossuth- utcán gyöngyházzal kirakott csinos, színházi látószóval talált. Igazolt tulajdonosa a főkapitányságon átveheti.

Megriasztott betörők. Az éjjel a Csapó utca 25. sz. a házba betörést akartak elkövetni ismeretlen tettesek, de a házbéliek fölébredtek és elriasztották a kellemetlen vendégeket.

x Író és dohányzó készletek, gyer-tya és gyújtatók (aufzatzok) disztá-lak rendkívül olcsó árak mellett Mentze áruházában.

x Önnek is tudni kell. Antidol a londoni és berlini kiállításán arany éremmel lett kitüntetve. A legjobb és teljesen ártalmatlan szer fejfájás, migraine és nátha ellen. Egy üveg K. 120. Kapható Muravózi, Mihalovics, Grósz Nagy Ferenc, Tóth Béla, Radákovich Géza és Balázs Ödön gyógyszerészeknél.

x A Dr. Richter féle Liniment, Caps. (Horgony-Pain-Expeller) igazi, népszerű háziszerré lett, mely számos családban már több mint 36 év óta mindig készletben van. Hátfájás, csipőfájdalom, fejfájás, köszvény, csuszál stb.-nél a Horgony-Linimenttel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást intéztek elő; sőt járványkórnál, minő: a kolera és hányóhasfolyás az altestnek Horgony-Linimenttel való bedörzsölése mindig igen jónak bizonyult. Ezen kitűnő háziszér jó eredménnyel alkalmaztatott bedörzsölés-képpen az influenza ellen is és üvegekben: á 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona a leg-több gyógyszerterárban kapható, de havásárlás alkalmával tessék határozottan: Richter-féle Horgony-Liniment (Horgony-Pain Expeller) kéri, valamint a „Horgony” védjegyre és a Richter cégjegyzésre figyelni és csak eredeti üveget elfogadni.

x Még az ajándékot sem fogadják szivesen, ha az nem Mentze Henrik ujdonságok áruházából Piac-utca 50. Szent-Anna utca sarkáról való. Mert mindenki tudja már, hogy Mentzénél csak szép, jó és olcsó ujdonságokat lehet venni.

x Orvosi tekintélyek előszeretettel rendelik csuz és köszvényes betegek részére a híres király balzsamot, mert ez érdemi-ben páratlan, már nemánszori bedör-zsölés teljes gyógyulást idéz elő. Ára 2 ko-rona. Kapható a készítő Grósz Nagy Ferenc gyógyszerésznél, — Debrecen Kossuth-utca „Arany egyszervu” gyógyszerterár.

x Hölgyek figyelmébe. Alkalmi be-vásárlás december 31-ig Rendkívül leszállított áru divatcikkek, selymek, női ruha kelmék, felöltők Molnár Ferenc, (Zádor Lajos utóda) női divattermében.

x Británia angol új exüst disztár-gyak ma a legdivatosabbak, mesés nagy választék Mentze áruházában.

x Schaf János táncosító f. hó 13. án szerdán tartja meg a polgári ifjak táncos-tétjét a „Koronában”

x Karácsonyi ajándéku a szövőipar remek példányait van szerencsém bemutatni és ajánlani a n. é közönségnek, mely cél-ból szives látogatását kéri: Kardos László Kossuth-utca 9. Telefon 113.

x Papa! Mama! baba! Mentze.

TÁVIRATOK.

Hazug minden békehir.

Budapest, december 12. Fejérváry Géza báró a haladó-pártban kijelentette, hogy az a nézete, miszerint a mostani kormány felmentését a király hajlandó megtenni, de csak kis ügy, ha a baloldaról teljes és minden ellenzéki párt támogatásával garantált kormányzati programot terjesztenek elő. De sem az udvar, sem a kormány a kibontakozás érdekében nem tesz semmit, mert a királynak az a felfogása, hogy ő szeptember 23. án megkezdte a tárgyalásokat, azt tehát az ellenzéknek kell folytatni.

Fejérváry raportra megy.

Budapest, december 12. Báró Fejérváry Géza ma délután öt órakor Bécsbe utazott. Valószínűnek tartják, hogy a közeli napokban a holnapi audencia eredményeképp valami döntő fordulat áll be. Azt kombinálják, hogy a király az utolsó audencia alkalmával az eseményektől tettenézővé elhatározását.

Mi lesz?

Budapest, december 12. Nemsokára itt lesz az országgyűlés megnyitási napja, s még mindig bizonytalanságban van a kormány teendői felől. Felhivatalos helyről oly hírek szállingóznak, hogy a kormány várja a közeli napok eseményeit. Különösen várta a függetlenségi párt tegnapi ülésének eredményét. Várja eredményét azoknak a bizalmas tárgyalásoknak, amelyek még ma is folynak befolyásos politikusok és a koalíció vezetői között. Ettől függ, hogy: elnapolja-e a Házat, berekeszti-e az ülészakot, vagy feloszlattja-e az országgyűlést? Kormányhoz közel álló körök szerint legvalószínűbb, hogy az országgyűlést elnapolják február közepéig: közben pedig folytatják a béketárgyalásokat, melyek sikerülésük esetén a Fejérváry-kabinet távozását és új, — természetesen koalíciós kabinet alakulását vonják maguk után.

Megjutalmazott darabont szolgál.

Budapest, december 12. A kormány a passzív ellenállással szemben folytatja tovább tervezett rendelkezéseit. Ma ismét az ügyvédségen változtat a maga javára Dr. Sélley Barnabás és dr. Pataki Gyula budapesti alügyészeket helyettes ügyészekké nevezte ki. Dr. Lendvay Imrét az ügyészkar hazafias magyar tagját pedig a budapesti ítélő táblához bírónak nevezte ki.

Új főispán.

Budapest, december 12. A hivatalos lap mai száma jelelti, hogy Trencsénmegye főispánjává Baross Gyulát nevezte ki a király.

Rudnay mosakodása.

Budapest, december 12. Tudvalevő, hogy a főváros törvényhatósági bizottságának utasítására a tanács átírt Rudnay rendőrfőkapitányhoz az utcai zavargások ügyében. A főkapitány ma válaszolt erre. Átiratában azzal védekezik, hogy kicsiny a rendőrség létszáma.

Felfüggesztések.

Budapest, december 12. Pestvármegye házában ma azt beszéltek, hogy a belügyi minisztériumban már összeállították azoknak a tisztviselőknek a névsorát, akikkel helyettesíteni fogják a felfüggesztetteket. A felfüggesztések azonban csak a képviselőház megnyitása után fognak megtörténni, nehogy ez-

zel is provokálják a képviselőháznak a kormányval szemben hozandó határozatát.

Pestmegye tisztviselőit fizetik.

Budapest, december 12. Pestvármegye segéd és kezelő személyzete ma kapta meg az állampénztárból decemberi fizetését. Minthogy azonban a tisztviselők a 65-ös bizottság pénztárából már megkapták fizetésüket, ez újabb fizetésüket visszafizették a 65-ös bizottságnak.

Széll Kálmán szereplése.

Budapest, december 12. Széll Kálmánra vonatkozólag barátai a „Budapesti Tudósító” nevű nyomatos utján a következő nyilatkozatot tessék közlé: Az egyik napilap, valahányasor Széll Kálmán Budapestre jön, éles támadásban részesíti. Mindig azt hányja szemére, hogy előtérbe kíván helyezkedni és azért avatkozik a politikába, hogy a savarosban halászhasson. Széll Kálmán barátai körében annál inkább felháborodást kelt az illető lap magatartása, mert barátai és a politikusok szemrehányással illetik, hogy visszavonul és csak akkor jelenik meg, ha barátai minduntalan sürgetik és felszólítják. Széll Kálmán most is egyenes hívásra jött fel és minden külső szereplést elhárít magáról, azt másnak engedi át. Politikai szereplése csak arra szorítkozik, hogy politikai barátaival a kibontakozást keresi és becsületesen közreműködik annak előrevitelében.

Eljárás a póttartalékosok ellen.

Budapest, december 12. A hadügyminiszter utasította a hatóságokat, hogy akik nem fogadják el a behívót, azok ellen indítsa meg mint katonaszökevények ellen a haditörvényszéki eljárást. No hát 50.000 ember ellen tessék megindítani az eljárást.

Törvényesítések.

Felmentés a gyilkosság vádjáról.

Ma hozott ítéletet a debreceni esküdszék Csomó Sándor hajdunánási gazdaember fö-lött, aki önvédelemből megölte a sógorát, Nábrádi András. Ez év áprilisban Csomó Sándor hajdunánási gazdálkodó együtt bérelt a hajdunánási ref. egyháztól 25 hold földet sógorával, Nábrádi Andrásal. A bérlet miatt a sógorok között sok perpatvar volt. Nábrádi kötekedő, házsártos természetű volt, a ki bizony gyakran hozzányult a máséhoz is. A bérletet is magának akarta kaparítani, holott abból öt hold a Csomóé volt. Nábrádi április 12-én felkereste sógorát, Csomó Sándort a tanyán. Itt goremősködött Csomóval, szidta, sőt kést is fogott rá. Csomó hátrált a felüthódott ember elől egész a szoba sarkáig. Itt Nábrádi hozzángrott és mellbe szurta, mire Csomó megkapta az épen ott levő vasvillát és azzal hasbaszurta Nábrádit. Mindkettőjüket elborította a vér és eszméletlenül terültek el. Csomó később magához tért és még kétszer sujtott sógora felé. Csomó nemsokára felgyógyult, de Nábrádi belehalt sebeibe. A főtárgyaláson teljesen kiderült Csomó Sándorról, hogy önvédelemből ölte meg sógorát, miért is felmentették a vád alól.

Közgazdaság.

Egy nagy bécsi építőcég csődje. A Ritschl és társa nagy építővállalat ellen tegnap Bécsben megnyitották a csődöt. A cég összesen két millió koronával tartozik. Aktivum gyanánt egy 408.000 koronás köveletet jelentett be, melylyel a tapolcsány—

Rendkívül olcsó árban Főfő, 24. szám Fehérő-öplnei.

trenoséni vasút építésének alvállalkozója tartozik. Ez a követelés azonban most már alatt áll.

Távírdá, telefon a Keleten. A német kormány Romániával és a török kormányval szerződést kötött egy közvetlen távírvonal iránt, mely Berlint Románián át egybeköti Bagdaddal. Ezt a vonalat a B. B. vonalnak nevezték el, mert több állomásainak nevei mind B. betűvel kezdődnek. Ezek a főállomások: Berlin, Breslau, Burdženi, Bukarest, Byzanc, Bassorah, Bagdad. Berlin és Bukarest közt meg van a közvetlen vonal, Konstanzából Konstantinápolyig néhány hónappal ezelőtt fektették le és megnyitották. Most a németek Konstantinápolyból Smyrnáig fektetik a kábelt, mely a Berlin—Bukarest—Konstanza—Konstantinápolyi vonalat összeköti. Sőt Berlinben most most arról is tárgyalnak, hogy Berlin és Konstantinápoly közt telefonösszeköttetést létesítsenek. A berlin-budapesti vonal már rég megvan, e hónap elején elkészült a budapesti—bukaresti vonal is és miután a konstanza—konstantinápolyi új kábelt távbeszélésre is akarnak felhasználni, azt hiszik, hogy lehetséges lesz a telefonközlekedés Berlin és Konstantinápoly közt. De itt nemcsak nagy műszaki nehézségeket kell leküzdeni, hanem pénzügyi természetűeket is, mert miután a Berlin és Budapest közt való távbeszélés 4 márkába kerül, kiszámítható, hogy egy telefonbeszélgetés Berlin és Konstantinápoly közt 12 márkába kerülne és így nagy forgalomra alig lehet számítani.

A budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése 1905. dec. 12.

A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar és orosz. Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm feletti súlyban) — állérig. Öreg közép (páronként 300—400 kgr-ig terjedő súlyban) — állérig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm feletti súlyban) 184—185 állérig. Fialat közép (páronként 320—380 kilogramm terjedő súlyban) 182—183 állérig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 181—182 állérig. — II. Magyar és orosz: Nehéz (páronként 280 kilogramm feletti súlyban) — állérig. Közép (páronként 240—280 kilogramm terjedő súlyban) — állérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — állérig. — III. Szerbiai: Nehéz páronként 280 kilogramm feletti súlyban 129—180 állérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 124—125 állérig. Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban 118—120 állérig. IV. Romániai eredetű (Stachl) Nehéz (páronként 240 kilogramm feletti súlyban) — állérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — állérig. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm feletti súlyban) 118—140 állérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) — állérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — állérig. A hízott sertés ártelirányzata csöndös.

Regény-Csarnok.

Az új földesur.

Írta: Szepfaludi O. Ferenc.

I.

A Gerberstein báró ezerholdas birtokát, melyet Klein Móric bérlő vásárolt meg a homonnai pusztával együtt, Klein M. Kemenes András gazdag ember szerezte meg és a vételárát azonnal ki is fizette. A nagy piros bugyellárisban még maradt is egy csomó bankó.

Vernyika, a nagy tót falu, amely mellett a nagy birtok terült el, háromszáz évig volt a Gerberstein báró eszládé. Gerberstein Ulrik I. Ferdinánd király legműködőbb német vezéreire közé tartozott s a fejedelem halálját a lipómezei vernyikai birtokkal fejezte ki.

Gerbersteinék egész a XIX. század közepéig megtartották, de bizony az utolsó Gerberstein Arnulf, nem levén örököse, nem törődött vele, hogy adósságai akármennyire szaporodnak s egyszer csak összeroppan feje fölött a tető.

Klein Móric, a derék bérlő megegyeztetette, kifizette a báró adósságait s az utolsó Gerberstein még örült, hogy a birtokból ötvenezer forintot megmentett, melyel az osztórák fővárosban jó darabig uraskodhatik is. Az 1867-es alkotmány megadását ugyanis nehezen viselte el s feledhetetlenül megőrizte a Bach-huszárok emlékét, kik közül Volovcsák Leopold k. k. Komitativstanddal jó barátságban állott.

Vernyikán a kuriát egészen átalakították, urasábtá formálták. Arnulf bárónak bizony a tatarozásra sem tellett, tudta, hogy majd elvégezi helyette más.

Kemenes András, az új földesur, eleinte csak a tisztartóját küldte a birtokra, hogy majd aztán, ha egészen készen lesz a kuria, két leányával bevonulhasson.

Gábor Péter, a tisztartó, mikor megérkezett, azonnal ostrom alá fogták kérdésekkel, de bizony ő a legtöbbjére nem felelt meg. Tamasek plébános azt kérdezte, hogy Kemenes ő nagysága vajjon nem zsidó-e, a mire a tisztartó sietett megnyugtatni, hogy sőt inkább nagy pápista, hát még a két lánya: Magda és Vanda, azok minden nap misét hallgatnak.

A pap megnyugodott. A szegény nép meg annak örvendett, hogy a Kemenes-familia igen jószívű, adakozó uraság s hasznára lesz a falunak. Klein Móric ugyanis olyan fukar volt.

Épp mikor a vármegye székhelyén az új főispánt installálták, érkeztek meg a faluba Kemenes András ő nagysága a két leányával. Kapott ugyan meghívót, de kimentette magát azzal, hogy egy darabig Vernyikán akar maradni és sehol sem obajt látogatást tenni.

Az egész község künn volt a határon az új földesur érkezésekor, a bíró arról is gondoskodott, hogy egy-két mozsarat is elüssenek az ünnepegy emlékére. A nemzeti lobogók sem hiányoztak a házakról, a követválasztás óta őrizték meg s csak a király születése napján tüzték ki.

Kemenes ő nagysága passzióiból, uri szokásából semmit meg nem tudhattak, mert hisz Gábor Péter, a tisztartó csak néhány hónap előtt ismerkedett meg gazdájával s bizony egyebet sem tudott mondani, minthogy harminc drága tajtépipája van s majdnem ennyi vadászfegyvere is, ugy, hogy szinte biztosra lehet állítani, hogy Kemenes András ur nagy pipás és nagy vadász.

Ezzel egyelőre meg kellett elégedni. A főtisztelendő plébános ur üdvözlését a falu végén kegyesen megköszönte s átadott pár száz forintot a templom fölszentelésére, a bírónak is egy summa pénzt adott a falu szegényei számára s az embereknek megköszönte, hogy eléje fáradtak s nagy ingyenlakomát adott, melyen minden szegény tót annyit ehetett és ihatott, hogy holta napjáig megemlegette.

Azt lehet mondani, hogy Kemenes András ő nagyságát rövid idő alatt a falu színpatiája szinte ölébe vette. Elmondták, hogy különb még Gerberstein Arnulf bárónál is.

II.

A hír igazat mondott: Magda és Vanda kisasszonyok, a Kemenes ur leányai, szépséges virágszálak, kik első látásra megnyerték a szíveket.

Az első vasárnap a nagymisén már ott voltak s az egész mise alatt térdeltek, a prédikációt pedig olyan szent áhitattal hallgatták, hogy a plébános urat szinte zavarba hozta ez a nagy figyelem.

Magda barna, majdnem cigányarc volt, míg Vanda világosszöke. Hozzátkertestvérek, minden bájjával a női szépségnek fölrüházva. Az öreg Kemenesnek könybe borult a szeme, mikor végignézett a két szép alakon. Örömköny volt, de mintha a fájdalom is közéjébe tolokodott volna.

(Folyt. köv.)

A n. é. közönség figyelmét felhívjuk az ide!

Nagy Karácsonyi Vásár rendkívüli raira.

Bosznay J. és Garsa

divat- és szőnyegáruháza.

DEBRECEN, Kossuth-utca 5. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreceni m. kir. gazdasági-tanintézet pallagi szőlőtelepén 1905-ik évben termelt, fajonként szüretelt mint egy száz hektoliter kedvező ajánlat esetén nyilvános árverésen fog eladatni. Az árverés folyó évi december hó 13-án d. e. 10 órakor a tanintézet Pallagi telepén tartatik meg.

A gazdasági tanintézet vasuton Alsó-józsa megállóhelytől (debrecen—nyiregyházi vonal) mintegy kilométernyi távolságra fekszik. Vonat indul Debrecenből reggel 8 óra 51 perckor.

A venni szándékozók az árverés megkezdése előtt az intézeti pénztárnál 200 koronát tartoznak lefizetni bánatpénzzel.

A vételár a bor elszállítása alkalmával mindenestre azonban még a folyó évben teljesen lefizetendő.

Megjegyzem, hogy a kikiáltási áron alul a borok eladatni nem fognak.

Debrecen, 1905. december hó 4-én.

A m. kir. gazdasági tanintézet igazgatója.

Sztankovics János

h. igazgató.

Nagy szenzáció

Meg van az általános választói jog mindo kinek, aki

Füstös Testvérek

szakértelemmel kezelt nagyválasztékú

szakértelemmel kezelt nagyválasztékú

Előnyomda és női kézimunka

tüzletébe jön vásárolni mélyen leszállított, olesó határozott áron.

Ajánljuk:

karácsonyi, ujévi és alkalmi divat szerinti női kézimunka ajándéktárgyakkal dúsan felszerelt áruházunkat.

Szmirna munkák azonnali nyírását elvállaljuk.

Roncegno

Természetes Arsen-vas tartalmú forrás ismert és használt 1856 óta. Tekintélyes orvosok ajánlják, állandó használatra minden gyengélkedőnek. Vérszegénység. Vérbetegségeknek. Malária és annak utókövetkezményeivel. Bőr, ideg- és megbetegedéseknek és aszedowbetegségeknek stb. Kapható minden gyógyszerárban.

Szabó Lajos Fiai cég

női ruhakelme, szőnyeg és vászon áruházában már az előbbi évekből igen előnyösnek ismert

Nagy Karácsonyi Vásár

folyamatban van. Eladásra kerülnek mélyen leszállított áron

a raktáron lévő elsőrendű minőségű, nem pedig külön e célra vásárolt értéktelen áruk.

Maradékok minden eikből fél áron. Kirakataink bővebb tájékoztatást nyújtanak.

5 korona és több napikereset.

Házimunka-kötőgép-társaság.
Kerestnek minkét nembeli egyének gépjűkön való kötésre. Egyszerű és gyors munka egész éven, otthon végezhető. Nem kell előkészütség. Távoltság nem határoz. a munkát mi adjuk el.

Házimunka-kötőgép társaság

Thos H. Whittick és Tsa

Prága, Petersplatz 7-25.

Nagy kávé raktár.

Kiváló finom idei termésti Mandarin, Suchong, Congo és Pecco tea. Citrom, narancs és a híres **Manner-féle cukorkák** nagy raktára

KOHN HENRIK

cégnél

Debrecen, gróf Degenfeld-tér 7 sz.

Szebbnél-szebb

Karácsonyi ajándéktárgyak kiállítása

Kaszanyitzky Endre

Főteri üzletében.

Karácsonyi és újévi ajándékok.

Legfinomabb szemüvegek és orcsiptetők

szakértelemmel készítve

Kapható:

Fischer Jakab

szakértő látszerésztrél

DEBRECEN, Piac-utca 23. szám a Tisza-palotával szemben

Színházi és mezeli látszóvek mindenféle kiállításban nagy raktár.

Debrecen specialitása

a világhírű törvényesen védett

Neumann Nándor

féle, saját gyártmányu

kályhaezüstöző

Szobaleány védjeggyel

ellátva. Megrendelhető

és kapható a készítőnél

Neumann Nándornál

festéknagykereskedő

DEBRECEN, Hatvan-utca 5. sz.

Viszonteladóknek árkedvezmény.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

Új gőzfűrés

Butorgyári telepemen gőzfűrészt állítottam fel, melyen mindenféle rönkfák barki részére jutányos áron deszkára fűrészeltenek. Ugyanít megvételnek rönkfa és pedig: tölgy, kőris, szil, bük, dió és nyárfa.

Killer Ede

butorgyáros DEBRECEN.

Dr. Politzer Sanatóriuma

és vízgyógyintéze, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 7. sz.

Egész éven át nyitva.

Vízgyógymódok. Villanygyógyászat, szénsavas-, törpefenyő és ásványfürdők, forróleg kezelés, Vibratios massaga hízaló és soványító gyógmód. Inhalatók. **Javallatok:** Idegesség minden neme szív, tüdőbaj Edző eljárások krétli és izom csúznál forró légezeéssel bámalatos gyógyoradmények. — Kitünő ellátás, szép betegszobák, penzió (lakás és ellátás) naponta 5 és 7 korona. Állandó orvosi felügyelet Felvilágosítással szivesen szolgál:

Dr. POLITZER JAKAB, az intézet tulajdonosa és vezetője

Nagy elárusítást!

tart december hó 31-ikig.

Karácsonyi és Újévi ajándékot csak egyedül Nálam lehet olcsón beszerezni.

Tessék, Tessék, Tessék, Tessék

a kirakatomat megtekinteni.

Lőwy F. cég, Lőwy F. cég, Lőwy F. cég.

Piac-utca 24. a kistemplommal szemben, a Fehérló szálloda mellett.

Vigyázz!

Kékre festett kirakat.

Vigyázz!

A nagy képek még mindig készülnek.

APRO HIRDETESEK.

300a 12 szög 30 fillér, minden további szög 3 fillér, vasalagabb betűkkel nyomtatott szög 6 fillér.

Levélbeli felajánlásokra pontosan válaszolunk, ha a szerkesztéses bélyeg beküldöttik.

Apró hirdetések előre fizetendők.

A „DEBRECEN” szerkesztőségének és kiadóhivatalának
Telefon száma
412.

Levelezés és házasság.

Melyik

szép fiatal asszony, vagy leány vállalkozna arra hogy egy 23 éves, magát öregnek érző szép fiúnak megbizonyítsa, hogy még mindig fiatal. Leveleket lehetőleg fényképpel. Meghálálom" jelíggel a kiadóba.

Ajánlat és kereslet.

Gabelsberger

levelező és vita gyorsírássalra kitűnő módszerrel legrovidebb idő alatt bárkit megtaníthatok igen jutányosan. Leveleket „Kitűnő módszer” jelíggel a kiadóba kérek.

Gyermekeken házaspár

ha a férjnek állandó foglalkozása van egy szobából és konyhából álló lakást kap azonnal takarításért. Jelentkezni lehet a kiadóhivatalban. délután 3-4 óra között.

Legelősebb bevásárlási forrás

Merkli Ferencz fűszer üzlete Fűvészkert u. 14. Telefon 874, 1 Ko. törve csokoládé 90 l jamaika rum 80 l dgr. császár keverék tea 5 tea sütemények óriási választékban. 1 kitűnő ó bor Ezerjő 30 100-Ko. száraz cseretgyfa 1frt.

Intelligens
joghallgató magántitkári vagy hasonló állást keres. Nyelvismerettel bír, perfektgyorsíró. Levelek a kiadóba kéretnek „Stenograspaus” jelige alatt.

Ügyes

varrónó házakhoz ajánlkozik. Cimeket a kiadóhivatalban.

Eladás.

Közönséges
csomag posta könyv félárban kapható a kiadóhivatalban. Csapó u. 10 sz.

Mester hegedű

teljesen kijátva, tokkal és egyéb felszereléssel, jutányos áron eladó. Czim a kiadó hivatalban.

A legjobb helyen

egy csinosan berendezett fűszer üzlet, olcsó házbérrel sürgősen eladó Hol? megmondja a kiadó hivatal.

Szén

megrendelhető a nagytemplom melletti tőzsdében. — Ugyanott kockaszén kapható 10 db. 30 fillér.

Posta könyv

ajánlott levelekhez félárban kapható a kiadóhivatalban Csapó u. 10 sz.

Pénzes

levelek vagy utalványhoz szükséges posta könyv félárban kapható a kiadóhivatalban Csapó u. 10 sz

500 darab

minta értéknélküli boríték nagyon olcsón eladó. Czim a kiadóhivatalban.

Latta már ROSE ékszerész kirakatát?

Nézzé meg!

Ékszerek, arany- és ezüstnemtűk, finom zsebórák a legmegbízhatóbb és legelőkelőbb ékszer-üzletben

Rose Dezső-nél

Piac-utca 55. sz. alatt a Hungária kávéház mellett kaphatók. Minden ékszerész szakmába vágó tárgy és a legművészebb kivitelű ötvös munkák a legelősebb áron állanak a nagy közönség rendelkezésére.

Tehát menjen és nézzé meg Rose kirakatát!

Gyászruhák 6 óra alatt készíttetnek.

A legszenzációsabb árjegyzék!

!! Karácsonyi vásárlásnál nélkülözhetetlen !!

Árjegyzék:

Tennis flanel métere	13 krtól.	Haraszkendők	60 krtól.
Angol schewiot flanel	24 "	Férfi és női fehér ingek	46 "
Mosó baroettek	20 "	Férfi és női tricó alsóruházatok	55 "
Téli kelmék szép kivitelben	22 "	Gyermek tricó öltöny	35 "
Fekete szövetek	24 "	Fiu és leány ruhák	50 "
Fehér és szines háli kelmék	20 "	Női aljak	1 frt. 40 "
Selyemkendők a legszebbek	65 "	Blusek, nagy választék	75 "
Téli posztókendők	22 "		

Kesztyűk és harisnyák mesés olcsón. Paplanok ággyterítők és több még itt fel nem sorolt e szakba vágó cikkek, hallatlan olcsó áron kaphatók.

Tisztelettel

Stein László,

A „KENDŐ KIRÁLYNÉ”-hoz.

● Gróf Dégenfeld-tér, Wolff palotában. Kenyérpiacon. ●

Legjobb minőségű árúk. Szolid kiszolgálás.

Legalkalmasabb Karácsonyi és Újévi ajándékok.

Teracotta és bronzé disztárgyak, dohányzó- és író készletek, manicűrök, fa-, bőr- és fém szivar és ékszer dobozok, kézi táskák, (ridicül) levél-, pénz- és szivar tárcák és garniturák.

Midennemű illat szerek és toilette cikkek.
Párizsi női öv ujdonságok
legnagyobb választékban

BORSOS KATA-nál DEBRECEN, Városháza.